

POHJOIS-POHJANMAAN LINTUTIETEELLINEN YHDISTYS RY (PPLY)
PL 3000
90014 Oulun yliopisto

14.2.2011

Oulun Riistanhoitopiiri

PL35
90501 Muhos

Asia: Lausunto Olkijoen Erämiehet ry:n hakemuksesta poiketa variksen harakan ja harmaalokin rauhoitusajoista sekä ääntä synnyttävää koneellisen laitteen käytöstä

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys (PPLY) kiittää Oulun riistanhoitopiiriä lausuntopyynnöstä ja toivoo, että vastaavaa yhteistyötä lintuja koskeissa asioissa voidaan tehdä jatkossakin.

Lupahakemus

Olkijoen Erämiehet ry hakee lupaa poiketa ääntä synnyttävää koneellisen laitteen käytöstä rauhoittamattomien lintujen pyynnissä 1.3.–1.10.2011 sekä lupaa poiketa variksen ja harmaalokin rauhoitusajoista 16.5. sekä harakan rauhoitusajasta 1.5. saakka Raahen kaupungissa Pattijoen pohjoispuolisella Siikajoentien ja merenrannan välisellä alueella.

Hakemuksen lähtökohdat ovat kannatettavat. Monen rantalinnun kuten hakemuksessakin mainitun suokukon kannat ovat laskeneet voimakkaasti. On ilahduttavaa, että metsästysseura kantaa huolta rantalinnuista ja haluaa auttaa niitä omalla vapaaehtoistyöllään. Olkijoen erämiesten hakemuksessa on kuitenkin seikkoja, joiden tarkoituksenmukaisuus voidaan kyseenalaistaa ekologisesta ja lintujen käyttäytymiseen liittyvästä näkökulmasta.

Lainsäädäntö

Metsästysasetuksen mukaan riistanhoitopiiri voi myöntää luvan poiketa ääntä synnyttävän koneellisen laitteen käytöstä, jos se on *"vahingon estämiseksi [...] tarpeen eikä ole muuta tyydyttävää ratkaisua vahingon estämiseksi"* ja rauhoitusajoista, *"jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole eikä rauhoitusajasta poikkeaminen haittaa suotuisan suojelutason säilyttämistä"*

"1) kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi;

2) lentoturvallisuuden turvaamiseksi;

3) viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi;

4) kasviston ja eläimistön suojelemiseksi"

Hakemuksen perustelut

Hakemusta perustellaan variksen ja harmaalokin osalta kahlaajalintujen suojelemisella. Monet kahlaajalinnut ovat vähentyneet viimeisen kymmenen vuoden aikana ja osa myös pidemmällä aikavälillä. Lupahakemuksen kattamalla alueella tällaisia lajeja ovat ainakin rantasipi, tylli, suokukko, etelänsuosirri ja lapinsirri. Kahden viimeksi mainitun pesimisestä alueella ei tosin ole enää viime vuosilta varmistettua tietoa. Osa lajien vähenemisen syistä löytyy Suomen ulkopuolella lintujen muuttomatkan varrelta ja osa liittyy pesimäympäristöjen tilan heikkenemiseen. Rantalaidunnus ja minkkien pyynti on todettu tehokkaiksi keinoiksi rantalintujen pesimämenestyksen parantamiseksi.

Lintupedoista kahlaajalintujen pesiä uhkaavat eniten varikset ja kalalokit. Näidenkin kohdalla on usein kyse tietyistä yksilöistä, jotka oppivat tehokkaiksi munien ja poikasten saalistajiksi. Ulompana merellä luodoilla pesivät harmaalokit saalistavat rantaniityillä selvästi kalalokkeja vähemmän eikä niitä pesi hakemuksessa mainitun alueen lähistöllä kuin 10–20 paria. Harakat eivät yleensä aiheuta rantalinnuille mitään haittaa.

Harakoiden osalta hakemusta perustellaan populaation kasvulla viimeisen viiden vuoden aikana. Luonnontieteellisen keskusmuseon valtakunnalliset ja PPLY:n paikalliset lintulaskennat eivät tue tätä havaintoa, vaan laskentojen perusteella harakkakanta on pysynyt vakaana tai hieman vähentynyt. Vaikka kanta olisi kasvanutkin, ei sitä yksin voi pitää lain tarkoittamana vahinkona, vaan vahinko ja sen suuruus tulisi tarkemmin määritellä.

Lupahakemuksessa ei tarkemmin määritellä vahinkoa, jonka varikset ja harmaalokit aiheuttavat. Molemmat lajit kuuluvat Suomen alkuperäiseen luontoon, jossa haaskansyöjillä ja ”pesärosvoilla” on oma tärkeä ekologinen roolinsa myös lintukantojen säätelijänä. Eläimistön suojeleminen voisi tulla kyseeseen, mikäli alueen varis- tai harmaalokkikannat olisivat kasvaneet merkittävästi luonnollista tiheyttä suuremmiksi ihmisen toiminnan seurauksena, jolloin myös rantalinnustoon kohdistuisi luonnollista korkeampi saalistuspaine. Toisaalta tarve eläimistön suojeluun voisi seurata siitä, että varikset tai harmaalokit uhkaisivat jotain juuri tälle alueelle ominaista erittäin uhanalaista lajia, joka olisi vaarassa hävitä siihen kohdistuvan saalistuksen takia. Tällöinkin mahdollinen poikkeuslupa tulisi kohdistaa juuri niihin yksilöihin, jotka uhkaavat uhanalaisen lajin pesintöjä.

Hakemuksessa ei esitetä, mitä muita ratkaisuja on tehty varis- ja harakka- ja harmaalokkikannan pienentämiseksi. Tehokkain tapa varisten, harakoiden ja harmaalokkien määrän vähentämiseksi on niille tarjolla olevan ravinnon vähentäminen erityisesti talviaikaan, jolloin ruokaa on luonnossa muutoinkin niukasti. Jos linnut saavat talvella huonosti ravintoa, ne ovat keväällä pesimäkauden alussa huonommassa kunnossa ja saavat vähemmän poikasia, mikä vaikuttaa suoraan seuraavan vuoden yksilömääriin. Varisten ja harakoiden määrän vähentämiseksi tehokkain keino olisi mm. avotunkioiden ja jätekasojen vähentäminen. Erityisesti harmaalokkien määrä tulee lähitulevaisuudessa vähenemään, kun avoimilla kaatopaikoilla ei enää ole tarjolla niille yltäkyläisesti ravintoa. Jotkin petolinnut ovat tehokkaita varisten ja harmaalokkien saalistajia, joten petolintuja suosimalla voidaan jossain määrin hillitä varislintu- ja lokkikantoja. Tutkimusten mukaan varisten ampumisella ei sen sijaan voida merkittävästi vähentää niiden määrää ympäristön kantokyvyn alapuolelle lintujen suuren liikkuvuuden ja tehokkaan lisääntymisen takia.

Toiminnan riskit

Lokkien osalta tilanteen tekee hankalaksi se, että rantojen yleisin lokki on harmaalokin kanssa samannäköinen kalalokki, joka on rauhoitettu luonnonsuojelulailla. Hakemuksessa esitetty 100 harmaalokin vähentäminen ei harmaalokin harvinaisuuden vuoksi ole mahdollista muutoin kuin ampumalla pääasiassa läpimuuttavia ja kierteleviä yksilöitä. Lokkien ampuminen ylipäättään vaatii metsästäjältä erityistä tarkkuutta, sillä niiden tunnistaminen on usein hankalaa kokeneelle lintuharrastajallekin.

Kevätaikaisella metsästyksellä on usein haitallinen häirintävaikutus myös muihin kuin metsästyksen

kohteena oleviin lajeihin. Varislintujen ampumisesta saattaa olla jopa haittaa, jos pauke pelästyttää rantalintujen emoja pesiltä lentoon ja lähistön varikset tällöin havaitsevat niiden pesintäpaikat. Eläinsuojelun kannalta kevätppyynä on ongelmallista, koska emojen kuollessa poikaset näntyvät pesiin. Siksi poikkeuslupia kevätkaikaiseen metsästykseseen tulee myöntää vain erityistapauksissa, kun muuta ratkaisua ei ole. Jos hakemuksessa mainittuja rauhoittamattomia lintuja halutaan välttämättä ampua, muu ratkaisu on niiden ampuminen ennen pesimäaikaä tai sen jälkeen ja ilman ääntä synnyttävää laitetta, mutta ampumisella ylipäätään tuskin saavutetaan tavoitetta rantalintujen suojelun parantamiseksi.

Yhteenveto

Ajatus kahlaajalintujen suojelun edistämistä on kannatettava. Tätä tavoitetta ei kuitenkaan saavuteta hakemuksessa esitettyllä tavalla. Lupahakemuksessa ei tarkemmin määritellä rauhoittamattomien lintujen aiheuttamaa vahinkoa eikä esitetä arviota vahingon määrästä. Hakemuksessa ei mainita muita ratkaisuja, joilla mahdollista vahinkoa voitaisiin vähentää. Tapettaviksi esitetyt lintumäärät ovat alueen lintukantoihin nähden hyvin suuria, ja harmaalokin osalta määrä on pesimäkantaan verrattuna mahdoton. Hakemuksessa mainittu harakka ei aiheuta mainittavaa uhkaa kahlaajalinnuille ja harmaalokkikin tällä alueella vain satunnaisesti. PPLY ei siten voi puoltaa hakemusta.

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry

Esa Aalto

puheenjohtaja

Ari-Pekka Auvinen

suojelutoimikunnan puheenjohtaja